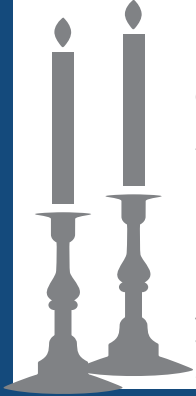

פרשת בהר בחקתי תשפ"ג

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD.....	7:52
Brooklyn, NY.....	7:44
Chicago, IL.....	7:40
Houston, Texas.....	7:47
Johannesburg, S. Africa.....	5:12
Lakewood/Deal, NJ.....	7:44
London, UK.....	8:25
Los Angeles, CA.....	7:27
Manchester, UK.....	8:42
Monsey, NY.....	7:46
Montreal, Quebec.....	7:56
Passaic, NJ.....	7:46
Toronto, Ontario.....	8:14
Yerushalayim.....	6:51
Zurich, Switzerland.....	8:33

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בהר בחקתי היתר עיסקא

בפ' בהר התורה אסרה רבית, ומובא בכל הספרים היתר עיסקא מהר"ם והוא ר' מיכל המכונה ר' מענדל ר' אביגדורס אב"ד קראקא. בעמ"ס באורים כבדו ה' עו"ת. והוא נעשה אב"ד שם כשנפטר מהר"ם לובלין, ור' מענדל נפטר שנת שני"ט. ועל ש"ת ב"ח ע"ז מעשה שהתיר מהר"ל עגונה ונחלק ר' מענדל הנ"ל.

ופעם עשו תחילתו עיסקא ואח"כ פקדון, והרבה פקפקו בזה. ור' מענדל עשה חצי מלוה וחצי פקדון. והריוח הוא מחלק הפקדון. ואם יהא הפסד יהא נאמן בשבועה. והטעם שלא עשו כולו פקדון מחשש שיפסיד יותר מחצי.

וכתב הסמ"ע שאסור לו לבא בתחבולות כגון לומר השביעני בין אשרי ולמנצח בבה"כ ברבים וכיוצא בו באופן שימנע בודאי מלישר בע ויצטרך ליתן לו. ועל קונ' רבית מהסמ"ע ואע"פ שכל אלו הדברים תמוהין וכהערמה מ"מ לצורך שעה אין לאוסרם כדי ליתן מחיה לבני ברית.

ועל מנחת שלמה מה שהקשה על היתר עיסקא כי למעשה מחייב הלוח סכום פשרה גבוה על ריוח חצי פקדון, ועושה כן מחמת שמקבל ממנו חצי מלוה. ולכן היום יש מעדיפים עיסקא של כולו פקדון.

ועל רע"א סוסי"ד ג"ד ופ"ת חר"מ צ"ג ז' בשם נוב"י סוסי"ל ל' דמעשים בכל יום שנשבעים על היתר עיסקא.

ויש שהעירו דלפ"ז בזה"ז שהב"ד לא יתנו לו ליבע לכא' בטל החיתר של היתר עיסקא. ואף שיכול לעשות קפץ ונשבע כמו היסת הרי מפורש בהיתר עיסקא שישבע דוקא שבועה דאורייתא עפ"י ב"ד.

ולפי הסמ"ע דאסור לכתוב שישבע בין אשרי לובא לציין בודאי קשה, ואפילו לפי החכמ"א דהערמה כזה מותר מ"מ כאן ששום ב"ד לא ישיבועו אותו הרי עיקר מה שמחייב עצמו בחיוב כזה שאין שום שותף דורש הרי זה גופא הוא שוה כסף ונמצא שמתחייב ברבית.

ידוע מס' מעשה רב החדש שהגו"א התנגד להיתר עיסקא וע"ש המעשה שאמר דבשמים אין מחזיקים מהיתרים חדשים.

ועל בס' תורת רבית בבירור הלכה שהעיר כבר דאולי הגו"א התנגד

שיסוד הרע והחורבן הוא בחוסר העמלות בתורה. רק אח"כ מגיעים ל"והלכתם עמי בקר"י ולכל הקללות שבתורה.

באבות דר"נ (מא,א): ר"ש אומר וכו' כתר כהונה וכו' אין נותנין לו, כתר מלכות וכו' אין נותנין לו וכו', אבל כתר תורה אינו כן, עמלה של תורה כל הרוצה יבוא ויטול וכו' עמול בד"ת ואל תתעסק בדברי בטלה.

מבואר שהמעלה הנשגבה של 'כתר תרה' היא עמל התורה, וכל אחד יכול לזכות בכתר זה. וכיוון שביארנו שזו חובת האדם, א"כ כאשר עמל בתורה כבר הגיע אל התכלית וכל המעלות העליונות של אמונה ובטחון וכד' נמצאות בו.

טעם הדבר, כי עיקר סיבת כשלונות האדם הם מחמת הריקנות שבו שמביאה בלבו מחשבות של אהבת העוה"ז. אך כש ליבו מלא בעמל התורה, הרי הוא מאושר במצבו הרוחני ואינו שואף דמיונות שווא לשנות את מצבו.

מן המשגיח הגאון הרב יחזקאל לוינשטיין זצלה"ה

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם (כוג)

רש"י: יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר 'זאת מצוותי תשמרו' הרי קיום מצוות אמור, הא מה אני מקיים, שתהיו עמלים בתורה. הו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולקיים.

במדרש: א"ר חמא ב"ר חנינא אם שמרתם את התורה הריני מעלה עליכם כאילו אתם עשיתם אותם, וכו' א"ר חנינא בר פפי אמר להם אם שמרתם את התורה הריני מעלה עליכם כאילו עשיתם עצמכם (ויק"ר לה,ז).

מבואר שנדרש מאיתנו לעמול בתורה כדי לשמור ולקיים, ובזה כלול כל התכלית והקיום של התורה.

בהמשך הפרשה כתוב "ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה", פירש"י: ולא תשמעו לי להיות עמלים בתורה. הרי

דברי הובותיו

שתהיו עמלים בתורה

סיפר מורנו הגאון הרב יצחק אזרחי שליט"א: בהיותי בח"ל לפני כמה שנים פגשתי יהודי שאני מכירו מימים עברו בזמן שלמד בישיבת מיר.

הבחנתי שהוא אינו מפסיק לרגע מלימודו, גם כשהיה צריך לאכול הוא טעם משהו ומיד חזר ללימודו. שאלתי אותו מה גרם לו לכזה עמל התורה בלי הפסק?

הוא ענה לי כך: אני אספר לך, כאשר באתי להתקבל לישיבת מיר, נכנסתי מרן ראש הישיבה הגאון הרב אליעזר יהודה פינקל זצלה"ה. מרן רה"י שאל אותי: מהיכן

דברי הימים

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

להיתר עיסקא של תחילתו עיסקא ואח"כ הלוואה, וכמו שהשיג הגר"א בי"ד קע"ז א' על הש"ע בזה, אבל אולי היתר עיסקא שלנו של חצי מלוה חצי פקדון או כולו פקדון גם הגר"א יסכים לזה. (ושוב כתב דאולי הגר"א יחלוק גם על היתר עיסקא שלנו כמו שהשיג הגר"א י"ד קע"ז ל"ד על הרמ"א משום הערמה. אבל ע"פ אין ראייה ממעשה הגר"א שיחלוק על היתר עיסקא שלנו).

וע' דעת יואל סוס"י קל"ו שהעיר כבר דכיון דאינו נחשב כלום בחוק ה"ל דברים שבלבו ובלב כל אדם ולא חל כלל. וע"ע מנח"י ח"ד י"ח. (ואפילו נימא דאין איסור להלוות ברבית לחברה בע"מ מ"מ אסור ללוות מהם בר בית כמ"ש באג"מ י"ד ח"ב ס"ב וס"ג ומנחת שלמה כ"ח).

וע' מסורת משה עמ' רמ"ג שלא לכתוב שנאמן ע"י עדים כי יאמרו ה"ה גוים אלא דוקא ע"י שבועה, ואפשר לכתוב שבועה ברבים עם ס"ת בשבת, ומזה יזהרו. וע"ש שלא לכתוב שיעשה העסק הכי טוב ואח"כ יש בעיא אמאי יקבל רק י' אחת, אלא מתחייב לעשות כ' אחת ריוח, ואם יעשה יותר יהא של המשקיע. וע"ש נגד נוסח שהיו מוכרים באידיש, ועל אנשי לובאן שחשבו שהוא כמו לחש.

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל bishvillehalacha@themir.org

היה לתת סתם לחם וקבלנו לחם אבירים, אבל "אילו קרבנו להר סיני ולא נתן לנו את התורה דינר", מה הפירוש? בשביל מה קרבנו? לו יצויר ישיבה/קופת צדקה/תלמוד תורה או כל מוסד אחר מארגן דינר, עושים אספות הכנה, ישיבות עבודה, שוכרים אולם, מדפי סים פרוספקטים, הציבור מגיע בהמוניו ובסוף מודיעים שעקב לחץ הזמן והשעה המאוחרת לא יערכו את המגבית, בשביל מה קרבנו להר סיני, בשביל מה כל הקולות והברקים אם לא בשביל מתן תורה?

יהודי אחד מזמין חברים לשמחה גדולה, הוא עושה בע"ה סיום הש"ס, כמה שנים לקח

בין העומר לשתי הלחם

העם להאריך באחד גם באחד חכם, גם באחד רשע ואפילו לשאול שאלות רבות באינו יודע לשאול, ואז נזכרים שבעצם את הפסח אורכ לים בחפזון וצריכים לגמור את האפיקומן לפני חצות וכך ששאלות רבות וחלקים נכבדים מההגדה נשארים ללא דרישה ולא הסבר, וכך חומק לו הדיינו ללא ששמים לב לשאלה וללא השאלות וההסברים המתבקשים?

"אלו הוציאנו ממצרים" אפשר להבין שניתן לומר "דיינר" גם אם לא היו עושים בהם שפ"טים, "אלו עשה בהם שפטים ולא באלהיהם" גם דיינו, גם בלי שהרג את בכוריהם גם אפשר להבין, הינו מודים גם בלי לקבל את ממונם, ב"ולא קרע לנו את הים" גם אפשר להסביר, להקב"ה יש הרבה דרכים, ניתן לפתור את המצב ללא שינוי סדרי הבריאה, מצרים רר דפים אחרי בני ישראל, אפשר לסדר להם פנצ'ר, אפשר לגרום לסוסים להשתגע, גם חיל אדם שמע פתאום "קול רכב קול סוס קול חיל גדול" ובבת אחת תפס את הרגלים וברח במנוסה גדולה, ואם היינו עוברים בים בתוך שלוליות גדולות, מנסים להתגבר על הבוץ, זה לא היה נס? אפשר גם להבין את הדיינו על "שקע צרינו", על "ספק צרכנו במדבר", ס"ה בני ישראל יצאו ברכוש גדול ותגרי אומות העולם חפשו למכור להם, עוד גם נתן לנו את המן שזה יכל להיות ענין בפני עצמו יש "ספק צרכנו" ויש "האכילנו את המן", אפשר

"אם אין דרך ארץ אין תורה" עומדים אנו בימים הגדולים של בין פסח לשבועות, הזמן של בין יציאת מצרים לקבלת התורה, הימים של ההכנה לקבלת התורה, ימי ספירת העומר, והשאלה שנשאלת אם זה ימים של המתנה, ימים של ציפיה, הספירה היתה צריכה ספירה של לקראת, עוד ארבעים ותשע, עוד ארבעים ושמונה, עד שנשאר עוד יום אחד. והשאלה הנוספת מדברים על הכנה לקבלת התורה וסר פרים את ספירת העומר, אם הספירה מדברת על תאריכים אפשר לספור ליציאת מצרים, לקריעת ים סוף, ללכתך אחרי במדבר, היציאה ללא חשבונות של כלל ישראל, האמונה הגדר לה בה' ובמשה עבדו, מה הענין דוקא לספור לפי קרבן העומר?

שאלה נוספת צריכים לברר עוד מליל הסדר, לאחר ימים לחוצים לאחר הכנות שלא נגמרות, עבודה שלא מסתיימת, סוף סוף יוש"בים להסבה, כל אחד תופס את מקומו, מסב כדת וכדין ובאנחת רווחה פותחים בקידוש, אחרים היו אומרים שבשעהיינו של הקידוש צריכים לכוון על עצם הדבר שכבר מצליחים לשבת בשקט כל אחד על מקומו, וסדר הדב"רים בכל בית יהודי, ילדים מקבלים את מקומם למה נשתנה, כל אחד לפי דרכו, ואז ממשיכים הלאה ומגיעים לבני ברק ונתקעים בפקק ברבי עקיבא, כל אחד יש לו מה לשאול, יש לו מה לספר, ובהמשך כנגד ארבעה בנים, כבר נהגו

מנסה להבין מה רצו חז"ל עם הסיפור, חז"ל לא הביאו סיפורים בשביל הגנת, חז"ל לא הביאו סיפורים בשביל שיהיה לנו מה לספר, היה לו בזה כמה וכמה דברים שהוא הוציא מהסיפור, אבל מתוך דבריו מה ששייך לענייננו, באים אל הארץ ונוטעים, יש מי שנוטע משום ישוב ארץ ישראל, הוא נוטע בשביל שהוא רוצה לקיים מצוות התלויות בארץ, כלאיים, ערלה, רבעי, תרומות ומעשרות, שמיטה ויובל, בסוף יש לו גם מה לאכול, ויש מי שנוטע כי צריך שיהיה מה לאכול, וכדי שהיבול יצליח, וכדי שיהיה מותר לו לאכול הוא מקיים את המצוות התלויות בארץ, ומי שירצה לדעת את ההבדל בין שני הצדדים, ישמע את ההבדל בין שני מביאי הסלסלות לקיסר.

ועכשיו ננסה להבין איך קשורה ההכנה למתן תורה לספירת העומר, בשמיני עצרת עומד לו יהודי מתחנן לפני בורא עולם "זכור אב נמשך אחרך כמים... בעבורו אל מנע מים זכור הנוול בבשורת יקח נא מעט מים... בצדקו חון חשרת מים" וכך הוא ממשיך מבקש ומפציר בתפילה "שאתה הוא... משיב הרוח ומוריד הגשם, לב רכה ולא... לחיים ולא... לשבע ולא..." וכך מיד אחרי החג יוצא לחרוש את השדה, והוא מקיים לא תחרוש בשור ובחמור, הוא מקיים שדך לא תזרע כלאים, את כל ההלכות, והוא מחכה לתר צאות, חורף שלם הוא מודה על כל טיפה וטיפה, ובעזרת בורא עולם היבול גדול וצומח ויש ברכה בכרי והוא רוצה ליהנות מהברכה, אבל עדיין אי אפשר, צריכים רשות מיוחדת מהבית על הבית להתחיל לקצור, קודם מקריבים את העומר ואז ניתן להתחיל בקציר, כבר הקריבו את העומר, גם הוא קצר את התבואה, הפריש תרומות, נתן מעשרות, הודה לבורא עולם על שנתן ברכה בכרי זה, הוא רוצה לתת תודה בצר רה מעשית, ולהביא קרבן מפרי שדהו, לא עדיין אי אפשר להקריב מהתבואה החדשה, צריכים קודם לקבל רשות, קודם צריך להביא את שתי הלחם, רק אחרי זה התבואה החדשה כשרה להקרבה במקדש, ההכנה הגדולה לקבלת התר רה באה מתוך ההבנה שהכל שלו, מה ששלך שלו ומה אתה נותן לו זה משלו.

"מי האיש החכם ויבן את זאת... על מה אבדה הארץ דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולמלאכי השרת ולא פירושוהו עד שפירש הקב"ה בעצמו שנא' ויאמר ה' על עזבם את תורתיו וגו',

מה ביקש, מי ביקש, מתי ביקש? מה פירוש, הוא היה אצלי בטבריה וביקש שביום שיצאו פירות מהעצים שנטעתי אז הוא רוצה לקבל מהם, הסיפור נשמע לשומרים הזוי, אבל הזקן מתעקש, הולכים לקיסר, יש פה זקן מטבריה שטוען שלפני כמה שנים הקיסר היה בטבריה וביקש לקבל מהפירות שהוא מגדל, הקיסר נותן להכניס את הזקן עם הפירות ומרוב התלהבות הוא נותן לעבדיו הוראה לרוקן את הסלסלה מהתאנים ולמלא אותה במקום זה בזהובים, אומרים לו עבדיו מה הכבוד הזה ועוד ליהודי? והקיסר עונה בוראו מכבדו ואני לא אכבדו, הזקן יוצא עם סלסלה כבידה שבעתיים, בטוח כל הדרך הלך הוא חשב, חבל שמילאתי כזו סלסלה כבדה, היה אפשר לסחוב פחות, בדרך חזור הוא רק הצטער שהוא לא לקח סלסלה כפולה בגודל, שמח וטוב לב חוזר הזקן הביתה, מספר לאשתו ובניו את הסיפור ואיך שאפילו הקיסר הבין עד כמה "לא יבושו ולא יכלמו כל החוסים בך", וחז"ל ממשיכים בסיפור, באותו מעמד כאשר המשפחה חוגגת את הזכיה בפיס, עומדת אחת השכנות, אשה שהראש שלה עובד שעות נוספות והיא רצה לבעלה, בטלן שכמותך, תראה השכן שמע שהקיסר אוהב תאנים הלך והביא לו וקיבל תמורתם זהובים, קדימה לך בודה, קח מהר תביא לקיסר תאנים, תחזור עם זהובים, וככה היא לוקחת את הכלי הכי גדול שאפשר לתאר וממלאה אותו בתאנים אבל הכלי כזה גדול ואין להם כל כך הרבה תאנים, אז היא מוסיפה גם תפוחים, מה שנקרא סידור פיר רות, והנה גם הוא מתייצב בפתח הארמון, הוא שמע שהקיסר אוהב תאנים, הוא מסביר להם שהוא חשב אולי גם כדאי להביא תפוחים, הוא גם שמע שמשלמים על זה מחיר טוב, והקיסר בתגובה נותן הוראה, העמידו אותו בפתח, כל אחד שיעבור יזרוק עליו מהתפוחים והתאנים, כשתגמר כל הקערה תשלחו אותו הביתה, והק ערה גדולה וסביר שעבדי הקיסר נהנו מהמח זה וכל אחד מנסה לקלוע יותר מדויק, לפנות ערב פצוע כולו חוזר לביתו הולך ובוכה ואשתו כבר מחכה לזהובים, יכול להיות שהיא הזמינה מטבח חדש, אולי היא כבר זרקה את הספות הישנות, תיכף קונים חדשות, נו מה היה היא שואלת, את עם הרעיונות שלך, נס שלא שמנו שם אתרוגים, זה יכול להיות גם מסוכן.

מזקני מר"ר שמענו כמה וכמה פעמים לאחר שהיה מביא את המעשה היה אומר, אף אחד לא

לך לסיים את הש"ס? שבע שנים, נו בטח ספרת את הימים, עוד 2600 ימים עוד 2500, בכל זאת זה שנים של צפייה, מה הפירוש ספרתי, למדתי ברכות ועשיתי סיום, גמרתי שבת וחגגתי, כל מסכת זה רכוש בפני עצמו, עד שהגעתי ליום הגדול של הסיום, בני ישראל שהתכוננו למתן תורה זה לא היה התכוננות של צפיה, זה היה התכוננות של השגה, התכוננות של מעלה, כל יום זה היה יום נוסף של עליה, עוד שלב של יציאה ממ"ט שערי טומאה, עוד יום של כניסה למ"ט שערי קדושה, הספירה היא היום יום אחד של זכיה, היום הוא היום השני של השגה, היום השלישי, הרביעי, עד היום הארבעים ותשע, וזה ההסבר וההבנה אלו קרבנו להר סיני, דינו, הביאו אותנו למצב של השגות ורוחניות, על זה לבד היינו צריכים להודות.

"וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל" על הפסוק הזה מביאים חז"ל את הפסוק "אחרי ה' אלקיכם תלכו" מה הקב"ה התעסק במטע תחלה "ויטע... גן בעדן", אף אתם לא תתעסקו אלא במטע תחלה, והמדרש מביא סיפור, אד רינוס שחיק עצמות עבר באזור טבריה בדרך למלחמה והוא רואה אדם זקן חופר בורות, סבא בן כמה אתה? אמר לו בן מאה, אז מה אתה עובד קשה, עבודות כאלו היית צריך לעשות שהיית צעיר, ואם עבדת אז למה לא חסכת שיהיה לך לזקנה, והזקן עונה, עבדתי וחסכתי ואני ממשיך לעבוד, אז למה לעבוד לאחרים? אמר לו אני עובד, ירצה בורא עולם אזכה ואוכל מפירות נטיעותי ואם לא יהיו לבני, גם אני באתי ומצאתי ממה שהכינו לי אבותי, אומר לו הקיסר ביום שתזכה לאכול מהפירות תספר לי על זה, הקיסר המשיך בדרכו למלך מה והזקן המשיך בנטיעותיו, עברו כמה שנים הקיסר חזר מהמלחמה ואותו זקן זוכה לקטוף מיבול הנטיעות, הוא נזכר בבקשה של הקיסר, הוא ממלא סלסלה גדולה בבכורי תאנים יפות להביא לקיסר, לפתח ארמון הקיסר מגיע זקן מה שנקרא ישיש מופלג, לפני מספר שנים כבר עבר את המאה, כולו מתנשם ומתנשף, לקיסר אי אפשר להביא מתנה סמלית, צריכים להביא מתנה מכובדת, סלסלה גדולה ומרשימה בידו, מי אתה? מה אתה רוצה? אני רוצה להביא את זה לקיסר, הקיסר לא צריך פירות, יש לו מנהל משק, יש לו טבח, הם דואגים לכל הצרכים, לא חסר לנו שום דבר, אבל הזקן מתעקש, הקיסר ביקש ממני שאביא מהפירות שהצלחתי לגדל,

תורתנו, הימים וההכנה לקבלת התורה וההבדל בין מתן לקבלה, הקב"ה נתן לנו את התורה ואת כל התורה, ונתן אותה לכל אחד ואחד, הקבלה, כמות הקבלה ואיכות הקבלה תלויה בכל אחד, לפי ההכנה כן הקבלה, זה ספירת העומר אחד שנים שלש, כמה אנחנו מוכנים, זה הקרבנו לפני הר סיני, עצם העבודה, עצם ההכנה, על הכלי קבול שהצלחנו להשיג זוהי סיבה מספקת להודות, על אחת כמה וכמה, שנתן את התורה ואת כל התורה ואת האפשרות לעמוד עוד ועוד ולקבל כל פעם מחדש את התורה, ולקבלה כל יום מחדש מנותן התורה, ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים את כל דברי תורתך, ולהיות שותפים במסירת התורה והודעתם לבניך ולבני בניך.

ה"לא ברכו בתחילה" זה אומר שלא הייתה חשובה בעיניהם שהיחס לתורה היה כיחס לשאר חכמות, הם למדו תורה, אבל לא כהבנה שזו תורה של בורא עולם, שזו תורה מן השם מים, ועל ההרגשה הזאת לא עמדו לא החכמים ולא הנביאים עד שפירש הקב"ה בעצמו, זוהי ההכנה למתן תורה וזה הקשר לעומר והספירה שהיא בין העומר לשתי הלחם, הכל שלו ומה שאנחנו כביכול נותנים מביאים כקרבן זה גם שלו, התורה היא שלו, התורה היא תורת השם, וכשרוצים לגשת ללמוד את תורת השם, צריכים להודות על נתינת התורה וגם לבקש רשות לעסוק בתורה.

ימים אלו הינם הימים של ההכנה לזמן מתן

אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה והר"ן בנדדים "שלא היתה התורה חשובה לברך עליה", וברש"י בב"מ "וכיון דלא מברכי גליא דעתיהו שאינה מתנה חשובה להם", וכדי להבין איך דווקא הברכה מראה את חשיבות הדבר, צריך להבין מה היא ברכה, בפסוק אחד נאמר "לה' הארץ ומלואה" ובפסוק אחר נאמר "והארץ נתן לבני אדם" עונה הגמ' כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה, שאדם לוקח לידי פרר סת לחם, תפוח או כוס מים, הוא לוקח דבר ששייך לבורא עולם, וכשהוא מברך עליו הוא בעצם חוץ מההודאה הוא גם נטל רשות וקיבל בעלות על אותו דבר "נתן לבני אדם", כשאדם הולך ללמוד תורה הוא הולך ללמוד תורת השם, וכדי שיוכל לעסוק בתורה הוא צריך נטילת רשות, ואיך מקבלים רשות על"י ברכה,

ANNUAL
BENEFIT
RECEPTION

CHICAGO

SUNDAY EVENING

כ"ג אייר תשפ"ג

MAY 14, 2023

8:30 PM

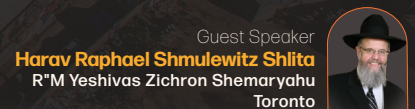
HOSTED BY

MR. AND MRS.
ELI DAVIS

6124 N BERNARD STREET

With the participation of
**Hagaon Harav
Nachman
Levovitz Shlita**
ראש ישיבת מיר ירושלים

Guest Speaker
Harav Raphael Shmulewitz Shlita
R"m Yeshivas Zichron Shemaryahu
Toronto

One Passuk, Opposite Messages

Harav Hagaon Yehuda Wagshal Shlita

After the Torah describes the reward and berachah for those who follow its commandments, it delineates at length the klalah and punishments awaiting those who do not.

But the second-to-last passuk of the tochachah appears to be the opposite of klalah: וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר. This passuk seems to be one of berachah and nechamah, expressing that even in the most difficult times, Hakadosh Baruch Hu always remembers the bris He made with Avraham, Yitzchak, and Yaakov, and He remembers Eretz Yisrael. But the next passuk continues with the klalos and punishment, so why do these words of consolation appear in middle of the tochachah? Wouldn't it be more appropriate to conclude the tochachah with the assurance that even after these klalos, Hashem will remember His covenant?

The Shelah Hakadosh explains that this

is not a passuk of nechamah, but part of the tochachah. When a person defies Hashem's will, he deserves to be punished, but the level of the punishment will vary depending on the individual and circumstances. If a person grew up in an environment in which keeping Torah and mitzvos was very difficult, or he experienced many challenges in life, he is still expected to do what's right, but if he doesn't, his transgression is not as bad as that of a person who was raised in an atmosphere that was highly conducive to keeping the Torah but decided to transgress nonetheless.

This idea is perhaps alluded to in the Mishnah's statement, in Avos, דַּע ... לִפְנֵי מִי אַתָּה עֹתִיד לֵתֵן דִּין וְחֶשְׁבֹן. What's the difference between din and cheshbon? Din, we can explain, is the objective judgment for the act that a person did, while cheshbon is the subjective consideration of the background and circumstances of the person who performed the act. Both factors are part of the calculation of the

punishment that a person deserves if he sins.

When Hashem says that He will remember the Avos and Eretz Yisrael, He is conveying to us that we will be punished not only for what we did wrong, but for who are ancestors were and we were located. If a person descends from sinners, what could be expected of him? True, he has bechirah, and will therefore be punished for his own choices, but his punishment will not be as bad as that of someone who has distinguished ancestors and chose to abandon his roots. Therefore, Hashem will remember not only what we did, but who we descend from. If, instead of living up to the standards of Avraham, Yitzchak, and Yaakov, we chose a different path, that magnifies the tochachah and the resulting klalah.

Similarly, had we been living in a land of tumah, not in Eretz Yisrael, what could have been expected of us? But since the klalos are directed at Klal Yisrael living in Eretz Yisrael, Hashem will remember where we are located: You lived in the place most conducive to kedushah, yet you chose the other path? That, too, magnifies the sin and the punishment.

This, says the Shelah, is why this passuk is part of the tochachah.

Is It Truly Tochachah?

On the other hand, however, we see that this passuk is considered a passuk of nechamah. For one thing, we say it as part of the ten pesukim of Zichronos in Mussaf of Rosh Hashanah, and we do not include any pesukim of puraniyos in these pesukim. If this passuk were part of the tochachah, we would not recite it when we are seeking zechusim.

Furthermore, the minhag in Klal Yisrael is that the baal korei reads the tochachah quickly and in a low tone, but when he reaches this passuk of וְזָכַרְתִּי יַעֲקֹב..., he reads it slowly and in a loud tone, like the rest of the Torah. For the next passuk, which is the last passuk of the tochachah, he reverts to reading quickly, in a low tone. If this passuk would be considered tochachah, then why would we read it slowly and loudly?

Perhaps we can explain that this passuk is actually both tochachah and nechamah. On one hand, Hashem's remembering our roots and location magnifies the tochachah, but on the other hand, it conveys the berachah and consolation behind that tochachah.

We know that when Hashem reprimands and punishes us, it is not, chas v'shalom, for the purpose of soothing His anger. Rather, it is for the purpose of chinuch. When we do something good, we are rewarded, and that shows us that we are on the proper path. When we do something wrong, we are punished, which shows us that this is not the proper way, and that we should stop this behavior.

Each of us is a mechanech in some capacity. A rebbi is mechanech his students, a parent is mechanech his child, and we are all responsible to be mechanech ourselves. How is chinuch performed?

Hashem's Chinuch

The Torah provides the paradigm in Parashas Emor.

Regarding the passuk אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמִּי לְהַזְהִיר, Rashi comments, גדולים על הקטנים. The Kohanim have a mitzvah to be mechanech their children not to become tamei. Why does the Torah choose the mitzvah of tumas kohanim as the prototype of how to be mechanech? We have to teach our children to keep Shabbos, to observe Pesach, and to follow all the other mitzvos in the Torah as well!

Often, people educate their children by telling them to stop a particular behavior because it is bad. But the Torah is teaching us that there is a better way to be mechanech. Let's say a Kohen would tell his son, "Don't become tamei meis," and the child would question why he can't become tamei while all his non-Kohen friends can. "If it's so bad," he might ask, "why are they allowed to do it?"

"Tumas meis is not bad for them," the father will answer, "but you are a Kohen, and a Kohen is special. Therefore, what's fine for everyone else is not okay for you." The father will then explain what

is the gadlus of a Kohen, and why tumas meis is not appropriate for such a person.

The Torah uses this as an example of chinuch because this is really the way we're supposed to be mechanech regarding all mitzvos and aveiros. Focusing on the bad and saying no, no, no might work at times, but often it won't speak to the person you're being mechanech. Sometimes it won't speak to you either. Instead of speaking about the negative, then, focus on the positive, and explain to others, and to yourself, what a Yid is. "This behavior might not be wrong for others," you need to explain, "but for someone of your caliber, it's inappropriate."

That's the key to chinuch. The Torah chose tumas kohanim as the paradigm of chinuch because there's no other way to give over that mitzvah but to frame it in the context of the Kohen's distinction.

Similarly, Hakadosh Baruch Hu often has to be mechanech us, and the tochachah is chinuch. But what is the message of the tochachah? Are we supposed to conclude that these forbidden behaviors are bad, bad, bad? Or are we supposed to conclude that these behaviors might not be so

bad, but for us Yidden they're inappropriate?

Perhaps this is what the passuk וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהֶאֱרִיץ אֶזְכֹּר is conveying to us. On one hand, the fact that we descend from the Avos Hakedoshim and are located in Eretz Yisrael does magnify the criticism against us for sinning despite our roots and atmosphere. In that respect, it's part of the tochachah. But in this passuk, Hakadosh Baruch Hu is also conveying to us that when He punishes us, He does so not because what we did is bad, bad, bad, but because we are so good: We are the children of Avraham, Yitzchak, and Yaakov, living in Eretz Yisrael, and this behavior does not suit us. That's the biggest chizuk! Instead of being broken and viewing ourselves as failures, we should see the tochachah as a reflection of our gadlus. That will encourage us to turn around and make the necessary changes.

This is the way Hakadosh Baruch Hu is mechanech us, and this is the way we are expected to be mechanech our students, our children, and ourselves.